

Komu likwidator składa oświadczenie o rezygnacji

Nie jest skuteczne oświadczenie woli jedyne go likwidatora spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji o rezygnacji z pełnionej funkcji złożone jednemu wspólnikowi tej spółki.

Tak uznał Sąd Najwyższy w uchwale z 7 kwietnia 2016 r., III CZP 84/15.

Sąd rejonowy wydał postanowienie w przedmiocie zawieszenia postępowania w sprawie z powództwa „I.” spółki z o.o. przeciwko P. Przedsiębiorstwu Robót Ogólnobudowlanych i Ziemnych spółki z o.o. w likwidacji. Wskazał, że likwidator pozwanej spółki przestał pełnić funkcję likwidatora, gdyż złożył rezygnację na ręce jedyne go wspólnika spółki. Oświadczenie o rezygnacji jest jednostronną czynnością prawną, a jego skuteczność zależy od tego, czy doszło do właściwej osoby lub organu (art. 61 k.c.). W przypadku braku rady nadzorczej w spółce z o.o., jak też, gdy nie powołano pełnomocnika na podstawie art. 210 § 1 k.s.h., skuteczne jest oświadczenie złożone jednemu wspólnikowi spółki. Ponieważ w wyniku złożonej w ten sposób rezygnacji likwidatora, pozwana spółka pozbawiona została organu (przedstawiciela) uprawnionego do jej reprezentacji, sąd na podstawie art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c. zawiesił postępowanie w sprawie.

Rozpoznając zażalenie na to postanowienie sąd okręgowy powziął poważne wątpliwości, czy oświadczenie woli jedyne go likwidatora spółki z o.o. w likwidacji o rezygnacji z pełnionej funkcji złożone jednemu wspólnikowi tej spółki jest skuteczne i przedstawił to zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu. Sąd okręgowy zwrócił uwagę na odpowiednie stosowanie do likwidatorów przepisów dotyczących członków zarządu (art. 280 k.s.h.) oraz wskazał, że w doktrynie w kwestii adresata oświadczenia o rezygnacji członka z zarządu (likwidatora) prezentowane są różne poglądy, przytaczając w tym zakresie także szereg orzeczeń Sądu Najwyższego potwierdzających rozbieżność również w orzecznictwie.

Sąd Najwyższy podjął uchwałę o treści przytoczonej na wstępie.

Komentarz eksperta

Jarosław Kamiński, [adwokat Warszawa](#), Senior Associate w Rödl & Partner

Zgodnie z przepisem art. 280 k.s.h., o ile przepisy rozdziału 6 k.s.h. poświęconego rozwiązaniu i likwidacji spółki z o.o. nie stanowią inaczej, do likwidatorów stosuje się przepisy dotyczące członków zarządu (podobne rozwiązanie zostało przyjęte w art. 466 k.s.h. w odniesieniu do spółek akcyjnych). Ustawodawca, poza uregulowanymi w rozdziale 6 k.s.h. przypadkami odwołania likwidatorów, nie wyłączył stosowania wobec likwidatorów art. 202 § 4 k.s.h.. Likwidator może zatem zrezygnować z funkcji, a do złożenia rezygnacji, poprzez odesłanie zawarte w art. 202 § 5 k.s.h., mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego o wypowiedzeniu zlecenia przez przyjmującego zlecenie. Z ich treści wynika, że oświadczenie o rezygnacji jest jednostronną czynnością prawną adresowaną do spółki, która musi zostać jej zakomunikowana w taki sposób, aby adresat mógł zapoznać się z jego treścią. Jest to konieczny i zarazem wystarczający warunek dojścia do skutku oświadczenia woli składanego innej osobie.

Brak autonomicznych rozwiązań dotyczących reprezentacji biernej spółki kapitałowej przy składaniu oświadczenia woli o rezygnacji z pełnienia funkcji przez likwidatora spółki usprawiedliwia zastosowanie zasad właściwych dla składania rezygnacji przez członka zarządu tej spółki. Pomimo wyrażanych w piśmiennictwie wątpliwości co do tego, czy likwidator jest członkiem organu spółki, czy jej przedstawicielem, na potrzeby składania oświadczeń woli o rezygnacji z pełnionej funkcji należy dokładnie tak samo traktować likwidatora jak członka zarządu. W jednym z wyroków Sąd Najwyższy uznał, że do składania oświadczenia woli o rezygnacji do likwidatorów znajdują zastosowanie te same zasady co do członków zarządu spółki (w zw. z art. 280 k.s.h.), gdyż ustawodawca nigdzie nie wyłączył ich zastosowania. Tym samym można postawić tezę, że do

rezygnacji likwidatora spółki kapitałowej stosuje się zasady dotyczące rezygnacji członka zarządu spółki kapitałowej.

Wobec odesłania zawartego w art. 280 k.s.h., o ile rzeczywiście można uznać za niejasne to, kto ma działać w imieniu spółki, przyjmując oświadczenie likwidatora, to wątpliwość ta nie wynika z wady przepisów dotyczących likwidatorów spółki, lecz z przepisów o członkach zarządu tych spółek.

Na tym tle zarówno w judykaturze, jak i w piśmiennictwie prezentowane są różne poglądy, poczynając od zastosowania ogólnych zasad dotyczących reprezentacji spółki, poprzez zastosowanie tzw. zasady lustra (adresatem oświadczenia woli o rezygnacji jest ten podmiot / ten organ spółki, który jest kompetentny do powołania członków zarządu), aż do stosowania odmiennych reguł w zależności od tego, czy skuteczne złożenie rezygnacji prowadziło do niemożliwości działania spółki w obrocie.

W komentowanej uchwale Sąd Najwyższy podzielił stanowisko zaprezentowane w uchwale powiększonego składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 31 marca 2016 r., przyjmując że oświadczenie członka zarządu spółki kapitałowej o rezygnacji z tej funkcji jest składane – z wyjątkiem przewidzianym w art. 210 § 2 i art. 379 § 2 k.s.h. – spółce reprezentowanej w tym zakresie zgodnie z przepisami art. 205 § 2 lub art. 373 § 2 k.s.h..

W rezultacie, możliwe są następujące scenariusze:

- oświadczenie członka zarządu (likwidatora) o rezygnacji jest składane (za wyjątkiem przypadków określonych w przepisach art. 210 § 1 i art. 379 § 2 k.s.h.) – spółce i oświadczenie dochodzi do skutku z chwilą uzyskania przez pozostałego członka zarządu lub prokurenta (likwidatora) możliwości zapoznania się z treścią oświadczenia o rezygnacji;

- oświadczenie o rezygnacji składa członek zarządu jednoosobowego (likwidator) lub ostatni członek zarządu wieloosobowego (likwidator) albo rezygnację składają jednocześnie wszyscy członkowie zarządu wieloosobowego (likwidatorzy), a spółka nie ma prokurenta – wówczas oświadczenie o rezygnacji należy doręczyć na adres spółki (adres do doręczeń) i dochodzi do skutku z chwilą jego doręczenia na ten adres spółki w sposób umożliwiający podjęcie niezbędnych działań związanych z rezygnacją. W praktyce, w tym ostatnim przypadku wskazane jest także poinformowanie współników (jedynego współnika) spółki o złożeniu rezygnacji celem umożliwienia współnikom (jedyjnemu współnikowi) podjęcia stosownych działań zmierzających do powołania nowych osób w skład zarządu spółki (nowego likwidatora / likwidatorów).

Źródło: <http://archiwum.rp.pl/artukul/1314629-Komu-likwidator--sklada-oswiadczenie--o-rezygnacji.html#.V5WvnEaLTdD>